

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Külső-monostortúza 100. sz.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglernél (Wollzeile 9. sz.).
Pesten: Zeisler M. hirdetési felvételi irodájában (grosse Feldgasse Nr. 30.)
Nyitottéri cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, n. m. kedden, csütörtökön és szombaton délbén.
Előfizetési ár:
egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

A népfőnség és az államszerződés.

I.

(B. D.) Bár nem örömet követjük a balközép közlönyeit a közjogi discussiók terére, s bár jobbszeretnők őket e térről letérve, melyen úgy is már mindkét fél a lehető legnagyobb mértékben kimeríté argumentumainak tárházát, a belügyi kérdések körül, melyek most kerülnek egyenkint az országgyűlés elé miniszteri előterjesztések alakjában, csoportosulva látni s itt venni elő azon elmeelt s széles és alapos ismereteket gyarapító okadatolási képességet, melyet az előbb említett téren oly haszon nélkül pázérolnak el; mindezek dacára kényszerítve érezzük magunkat, felszólalni egy e párt minden közlönyéből, sőt pártnyalatainak organumaiból kitetsző azon nézetáramlat ellen, melylyel e közlönyök s organumok egymást s a hívő közönséget biztatgatni szokták, s mely röviden a következőkben foglalható össze: dacára a jelenben követett politikájuk meddő sivárságának, dacára annak, hogy a haza jóléte s jövője saját különös pártállásuk miatt a jelenben többségben levő egy párt többségben maradásától vagy nem maradásától függ, dacára ennek egy kompatibilis programot fel nem állítani, melynek alapján aztán a kormány a jelen többség bukásának esetén velük transigálhasson, hanem mereven megmaradni eddigi, az adott körülményeket és viszonyokat számba nem vevő, lehetetlenségeket hajhászó politikájuk mellett, azon reményben s azon kilátással: hogy ha majd sikerülend a legközelebbi képviselőválasztásokig az ország közvéleményét kecsgetésekkel s hiu ábrándok terjesztésével a maguk részére megnyerni, ezen képviselőválasztások többségben az ő részükre fogván kedvezőleg kiütni, pártjuk majd a jövő országgyűlésen az 1867-diki kiegyezkedésre vonatkozó s az 1868-diki delegationalis — államszerződés erejével bíró — törvényeket anihilálja.

Ezen lehetőség feltételezése az, mi ellen fel kell szólalnunk, ezen ferde nézet tova-terjedését kell megakadályoznunk, a mint csekély erőnkől kitelik. E czélból, úgy hiszszük, fölösleges lesz az 1867-iki a kiegyezkedésre vonatkozó s az 1868-iki delegationalis törvények azon főjellegét kimutatnunk, mely szerint azok államszerződések erejével bírnak; fölösleges azért, mert kiki belátja, hogy az 1867-diki törvények alkotása alkalmával ő Felső, felséges királyunk, alkudozott a magyar országgyűléssel, még pedig egyrészt mint a lajthántúli tartományok, másrészt mint az összes osztrák monarchia képviselője, s hogy továbbá az 1868-iki delegationalis törvények alkotása alkalmával a birodalom lajthántúli fele lépett államszerződésre a birodalom lajtháninnyi felével. Ez okból csupán azon kérdés megvitatására szorítkozunk, hogy az államszerződések az egyik félnek a másik fél tudta vagy beleegyezése nélkül anihilálni lehet-e, szabad-e? S hogy valjon a magyar korona országaiiban jelenleg 20 évi megszaktítás után újból érvényre jutott népfőnségi eszme fenmaradásának zálogául szolgál-e, ha alig rövid egy pár évi érvényben lét után arra használtatnék fel, hogy általa, hogy czége alatt az államszerződésszerű kötvények lábál tapodása hirdettessék, sőt — mitől Isten őrizzen — még végbe is vitessék?

A magyar nemzet zöme egész 1848-ig politikai gyámság alatt volt, az alkotmányos királyság s az aristocratia gyámsága alatt; 1848-ban felszabadult a gyámság alól, nagykorúvá lett.

A gyermekből megemberedett férfi követeli, hogy jogait gyakorolhassa, s hogy saját ügyeit vezethesse. Felnyitjuk a világ valamennyi törvénykönyvét, s mindenikben azt találjuk írva, hogy a nagykorúvá lettnék legfőbb joga abban áll, miszerint magát lekötelezhesse. A gyermek igen gyöngének tetteztetik föl arra, hogy a kényszernek ellenállhasson, igen tudatlannak arra, hogy a cselektől magát óvni tudja, s igen kevéssé előrelátónak arra, hogy jövőjéről szabadon rendelkezessék. A törvény csak úgy engedi meg neki azt, hogy valami kötelezettséget vállalhasson, ha atyja vagy gyámja beleegye-

zését adja: gyöngesége fölött védő könyörülettel örködik; ellenben a férfior irányában több tiszteletet mutat, számot kérve tőle minden cselekedeteiért. Azon pillanattól kezdve, hogy a polgári és erkölcsi élet tulajdonába lépett a férfi, érettnék és képesnek ismertetve el, meghatározatlan időtartamra, addig, a míg él, kötve van minden kötelezettség vállalása, még a legkisebb által is. Minden szava értékkel és tartammal bír, a nélkül, hogy azt az idő vagy események értékelenné tehetnék. Megöszülve, egész a sirig magával fogja hordozni az ifúsága hevében érvényesen, bár merészen lekötött szó következményeit; hogy magát alóla kivonhassa, hiába fogja ürügyül az érettkor hideg számítása vagy az élet esélyei által előidézett nézetváltozást felhozni. Az élet ily esélyeire elő kellett volna lelkét készítenie, s szenvedélyeinek áramát korlátozni kellett volna.

Ezen áron férfi ő, ki ura ugyan ensorsának, de felelős is azért. — Ilyen a férfi s ilyen a nemzet is, mely férfikort ért. Kik más nyelven beszélnek hozzá, úgy tesznek mint az, ki egy elkényeztetett gyermek hi-székenységevel s szeszélyeivel visszaél. Hogyan! a nemzet jogokat szerezne vissza magának a nélkül, hogy az ezzel járó kötele-ségeket kötelezőknek elismerje s az önmaga fölötti rendelkezés jogát visszanyerte volna a nélkül, hogy a felelősséget, a szabadság ez elválaszthatlan társnőjét, magára vállalja. A nép, a nemzet zöme, 43 óta szabad, rendelkezhetik magáról, politikai vezérei tételhetnek vele azt, a mit akarnak, s vezethetik oda, a hová akarják! Éppen ez oknál fogva kellene, hogy az adott szó tekintetében lovas-gias és érzékeny legyen. Imigyen gondolkoztak még a legdurvább századokban is. Minden időben növekedett a hecsületbeli kötelezettség a rangbani fokozatos emelkedés-szerint. Volt ugyan egy idő, midőn a nemzetek zömei csakugyan nem tartattak kötele-zeteknek arra, hogy fogadmányait teljesít-sék; de ez is csak azon időben történt, midőn a népek a becsületen s a hatalom élvezésén alól állóknak tartattak, midőn a becsü-let egyetlen társadalmi osztály által szemel-lenül monopolizálva lön, midőn a nemes em-ber becsületszava tartatott egyedül méltónak a bizalomra, midőn a nem nemesé mi becs-essel sem bírt. Ezen idők már hazánkban is elmúltak, s hiszszük, hogy senki sem óhajtja többé azokat vissza, valamint nem is sajnálja azok elmúltát senki; de ha a demokratának az a rendeltetése, a mint csakugyan nem is lehet egyéb, hogy általa valamennyi társa-dalmi osztály megnevelüljön, nem pedig az, hogy egy eddig kiváltságolt osztály lealaco-nyitassék, ez esetben a nép becsületszavá-nak a mai időben éppen oly nyomatékka-kell birnia, mint a milyennel eddig a nemes ember parolája bírt. *)

A magyar állam-költségvetés fejezetek és czimek szerinti részletezése.

Rendes szükséglet.

I. Legfelsőbb udvartartás	3,100,000 frt
II. Ő Felső kabineti irodája	36,400 "
III. Közös ügyek. (Közösügyi költségek és közös nyugdíjak)	22,448,000 "
IV. Államadóssági járulékok (kamat és törlesztési járulékok, kezelési költség)	32,827,000 "
V. Országgyűlés (főrendi s képviselőház, bizottságok)	946,000 "
VI. Miniszterelnökség (elnökség, sajtó és fordító-osztály)	100,500 "
VII. A Felső személye körüli miniszterium	86,500 "
VIII. Belügyminiszterium (központi igazgatás)	324,500 "
Erdélyország kormányzata	184,000 "
Megyék, kerületek, székek	6,875,000 "
Városok	500,000 "
Általános közigazgatási költségek, összesen 57,000 frt leszámlálása mellett	869,000 "
Névszerint, egészségügyi kiadások	460,000 "
Szülhízi	12,500 "
Lelenez	8,400 "
Tébolydai	125,000 "

*) E czikk alapszámja részben a „Revue des deux Mondes” egyik minapi füzetében megjelent nagy érdekű értekezés nyomán van kiemelve.

Közbiztonsági	147,000 frt
Csendőr beszállásolási kiadások	35,200 "
Csendőr laktanyák fentartása	2,000 "
Tolonez költségek	24,000 "
Rablók elfogatásérti díjak	6,000 "
Ragadozó állatok elejtésérti díjak	5,800 "
Életmentési díjak	2,500 "
Nemzeti színház segélyezése	54,000 "
Lóversenyek	33,600 "
Vegyes kiadások	10,000 "

Nyugdíjak:

Központi igazgatás	4,000 "
Földtehermentesítési alapigazgatóság	45 "
Fennállott közigazgatási hatóságok	537,000 "
" erdélyi tartományi szám-vénvőség	8,000 "
" urbéri törvényszékek	14,000 "
" megyei számvénvőségek	890 "
" kényszerdologház	65 "
Összesen	564,000 "

IX. Pénzügyi miniszterium.

Központi igazgatás:	
Miniszterium	394,000 "
Számvénvőségi közegek	486,000 "
Összesen	880,000 "

Országos pénzügyi igazgatás:

Pénzügyi igazgatóságok Horvátországban és Erdélyben, adóbizottmány Buda-Pesten, pénzügyi s adófelügyelőségek, ideiglenes telekzet és zágrábi számvénvősztály	1,118,000 frt
Országos főpénztárak	85,500 "
Fő- és adóhivatalok	1,122,000 "
Pénzügyőrség a lovas határral	1,323,000 "
Pénzügyi ügyészségek	145,500 "
Határvámhivatalok (nyugdíjak)	71,000 "
Összesen	3,865,000 "

Bánya s erdészeti akademia Sel-meczbányán	61,000 "
Egyenes adók beszedési költsége	10,000 "
Fogyasztási adók beszedési költsége	134,000 "
Sójóvédék kezelési költsége	832,000 "
Dobányjóvédék kezelési költsége	584,000 "
Sorsjáték kezelési költsége	169,000 "
Bélyegilletékek kezelési költsége	48,500 "
Díjak és jogilletékek kezelési költsége	9,300 "
Út- és hidvám kezelési költsége	2,200 "
Fémjelzés kezelési költsége	8,000 "

Államvagyon:

Nyugdíjak:	
Vezető pénzügyi hatóságok	289,895 "
Pénzügyőrség	120,000 "
Országos pénztárak	31,500 "
Adóhivatalok	174,000 "
Pénzügyi ügyészségek	15,000 "
Telekzet	6,000 "
Egyéb pénzügyi hatóságok	60,000 "
A fenálló közigazgatási ágyak egy-kéhez sem tartozó nyugdíjak	71,000 "
Fogyasztási adó	4,500 "
Bélyeg	1,000 "
Út- és hidvám	105 "
Összesen	773,000 "

X. Közmunka és közlekedési miniszterium.

Központi igazgatás	251,000 "
Államépítészeti hivatalok	281,000 "
Útépítés összesen 1,881,500; név-szerint kezelés	78,500 "
Fentartás	1,803,000 "
Vízépítés:	
Kezelés	31,500 "
Fentartás	138,000 "
Összesen	169,500 "

Nyugdíjak:

Államépítészeti hivatalok	67,000 frt
Útépítés	5,000 "
Vízépítés	1,000 "
Összesen	73,000 "

XI. Földmívelés, ipar és kereskedelmi miniszterium:

Központi igazgatás	158,000 frt
A gazdaságtól különféle ágainak eme-lésére	56,000 "
Készítelyi gazd. tanintézet	13,000 "
Debreczeni	16,000 "
Hradeken felállítandó földmívelés-kola részére	1,000 "
Bányakapitányságok	60,000 "
Földtani intézet	24,000 "
Posta (hiány)	10,000 "
Távírdá (hiány)	72,000 "
Rév- és tengerégszégügyi szolgálat	27,500 "
Nyugdíjak:	
Központi igazgatás	2,000 "
Bányakapitányságok	12,000 "
Rév- és tengerégszégügyi szolgálat	7,000 "
Összesen	21,000 "

XII. Vallás- és közoktatásügyi miniszterium.

Központi igazgatás	239,000 frt
Gör. kath. egyház	110,000 "
Agostai hitvall. evang. egyház	30,000 "
Helvét	58,000 "
Görög keleti	80,000 "
Tankerületi főigazgatóságok	21,000 "
Iskolai tanácsosok	4,000 "
Tanintézetek fentartása és segélyezése	235,000 "
Ösztöndíjak és egyéb tanulmányi ki-adások	69,000 "
Kegyuri s vegyes kiadások	1,000 "
Népnevelés	200,000 "
Különbféle nemzeti intézetek segélye-zése s tudományos czélok előmoz-dítása	50,000 "

Nyugdíjak:

Központi igazgatás	2,200 "
Tankerületi főigazgatóságok	1,700 "
Iskolai tanácsosok	6,300 "
Tanintézetek és egyéb nyugdíjak	3,800 "
Összesen	14,000 "

(Vége következik.)

Országgyűlési tudósítás.

A képviselőház ülése április 20-án.

A jegyzőkönyv hitelesítése után Moesonyi Sándor képviselő nyújt be egy, mintegy 300 alá-írással ellátott kérvényt, melyben az aláírók kife-jezik, hogy nem levén megelégedve azon irányel-vekkkel, melyek az országgyűlés által kiküldött nem-zetiségi bizottmányt vezetik, csatlakoznak a román-szerb stb. képviselő által készített javaslatához, s a nemzetiségi kérdés mielőbbi fölvetését és megol-dását kéri. A kérvény nemzetiségi bizottsághoz utasítatik.

Lónyay pénzügyminiszter a költségvetést részletező füzeteket terjeszt elő, s ezután a törvé-nyek kihirdetése és az ipar- s kereskedelmi kama-rához vonatkozó törvényjavaslatok véglegesen meg-szavaztatnak. Előbbit az egész ház, utóbbit pe-dig a többség szavazza meg.

Kautz Gyula olvassa a gödöllői uradalom becsikkelyezését tárgyzó törvényjavaslatot, s a központi-bizottság észrevételét. Az általános tárgya-lás alkalmával csak Bónis Sámuel szólal fel, s óvást tesz, nehogy a korona a „manus mortua“-k közé soroztassék. A törvényjavaslatot egyébiránt a központi-bizottság módosításával együtt az egész ház elfogadja.

Ezután a pénzverésről szóló törvényjavaslat kerül tárgyalásra. A szerkesztet elfogadtattott.

Törvényjavaslat az egyenes adókról.

III. FEJEZET.

A házadóról.

1. §. A házadó tárgya a házak évi tiszta haszonértéke.

2. §. Házadó alá nem tartoznak: a királyi udvar palotái és lakházai, állampéletek, kórházak, szegények ellátására szánt épületek, országházak, megyeházak, község-házak, isteni tisztelekre szánt épületek, iskolák, iskolatanítói és lelkeszi hivatalos lakások, kolduló szerzetek kolostorai, nyilvános tanintézetek, akadémiák, muzeumok, gazdasági épü-letek, laktanyák, hivatalos helyiségek, a mennyiben mindezek a kérdéses czélokra kibérelve, vagy más czélokra bérbe adva nincsenek.

3. §. Olyan városokban vagy községekben, hol a bérbeadott szobák, kamarák és boltok száma összesen nagyobb, mint a tulajdonosok által hasz-náltak száma, minden épület a tényleges vagy ösz-szehasonlítás útján megbecsült bérjövodelem szerint esik adó alá.

4. §. Minden királyi városban és mezőváros-ban, melyben a házadóról a 3. §. szerint nem al-kalmaztatik, a szobák, kamarák és boltok haszon-értéke kormányrendeletileg kiadandó becslési sza-bályok szerint becsltetik meg, melyeknek a követ-kező osztályzat szolgáland alapjául:

Becs-osztály	I. helyosztály (5000 lakoson felül)		II. helyosztály (5000 lakoson alul)	
	1 szoba	1 kamra	1 szoba	1 kamra
I	14	7	12	6
II	16	8	14	7
III	19	9	17	8
IV	22	11	19	9
V	25	12	22	11
VI	28	14	25	12
VII	31	15	27	13
VIII	35	17	30	15
IX	40	20	35	17
X	45	22	40	20
XI	50	25	45	22
XII	60	30	50	25

5. §. Olyan házaknál, melyek legalább egy nyolcadrészt mértföldnyire (500 ölre) a helységen vagy városon kívül fekszenek, az első helyosztály helyett a második helyosztály, a második helyosztály helyett pedig egy forinttal kisebb becsőztályok alkalmazhatók.

6. §. Az adószázalék (9. §.) az eképpen kiderített haszonérték egy évi összegére alkalmaztatik.

7. §. Ha a 4. §-ban említett becsősnél olyan épület vagy lakrészről van szó, mely a becsősnél idején vagy bérbe van adva: akkor a becsősnél és az osztályozási tábla alkalmazásának helye nincs; hanem az illető épület, lakosztály vagy lakrész valódiság béré vétetik fel bérjövődelemnek és az szolgál az adókievetés alapjául.

8. §. Faluhelyeken, hol a házbéradó behozva nincs, az épületek a lakrészek számához képest a következő osztályzat alapján rovatnak meg:

I. osztályépület	1	lakrészszel	1 frt
II. "	2	"	2 "
III. "	3	"	3 "
IV. "	4	"	5 "
V. "	5	"	7 "
VI. "	6	"	9 "
VII. "	7. 8	"	13 "
VIII. "	9. 10	"	18 "
IX. "	11. 12. 13	"	24 "
X. "	14. 15. 16	"	32 "
XI. "	17. 18. 19. 20	"	41 "
XII. "	21. 22. 23. 24	"	50 "

Az ezen osztályzatban foglalt adóteleknek hetven százalékos állami és országos adóra, harmincz százalékos pedig földterhermentesítési adóra esik.

9. §. Az évi házbérjövődelemből vagy haszonértékből, mely akár igazolt vallomások, akár egybeazonosítás és becsősnél útján (3. §.) lett megállapítva, Buda-Pestén tizenöt, másutt pedig harmincz százalékos vonatik le épületfentartási költség fejében, és a fennmaradó tiszta jövedelem minden 100 forintja után Magyar- és Erdélyországban 17 forint állami és országos, 8 forint pedig földterhermentesítési adó fejében, összesen tehát 45 forint fizetendő házbéradó fejében, Horvát- és Tótországban az eddigi adókulcs fentartatván.

10. §. Az épületeken fekvő adósságok, adók és más terhek a kivetésnél tekintetbe nem vétetnek.

11. §. Az eddigi házbéradó-szabályok alapján eszközölt megadózatási állapotnak az illető község által kért megváltoztatása helyszíni vizsgálatot igényel, melynek költségét az azt szorgalmazó község tartozik viselni.

12. §. Olyan helyeken, hol a házbéradó hozzatott be, eziránt a kormány rendeletileg kiadandó utasítása szabályaihoz képest minden háztulajdonos bérvallomással tartozik, és az adóhatóság felszólítására mindazon adatot tudomása szerint közölni köteles, mely az adó törvényszerű kivetésére szükséges. Ugyanezen köteleesség illeti a háztulajdonost ott is, hol a házbéradó a 4. 5. 6. és 7. §§. szerint vettettet ki.

13. §. Ha a háztulajdonos fentebbi köteleességét teljesíteni vonakodik, jogukban áll az adót kivető községnek az adót további meghallgatás nélkül, más úton szerzett adatok alapján határozni meg.

14. §. Tényleges viszonyok és adatok iránt, melyekből bárkinek házbérjövődeleme megítélhető, köteles mindenki tudomása szerint felvilágosítást adni, ha arra adóhatóságilag felszólítatik. Ezen köteleesség felszólítás nélkül is különösen a lakbérletet illeti a háztulajdos bérvallomásának igazolása tekintetéből.

15. §. Ha a házbirtokos és lakbérlet közötti egyetértésből szándékosan követte el az adókievetés kijátszása s ezáltal az államkincstár megkárosítása: a házbirtokos és lakbérlet közötti többi támadó perlekedés esetében a bíróság csak a bevalótt bérösszeget ítélheti oda a házbirtokosnak.

16. §. Ez esetben azonfelül mindkét fél megbüntetendő, a mennyiben a megkárosítási szándék bebizonyítható.

17. §. Tíz évi adómentességnek van helye, ha olyan helyen, a hol előbb épület nem létezett, új ház építetik; nyolcz évi adómentesség adható akkor, ha előbb fennállott, de a föld színéig lebontott épület helyébe, ő falak vagy falrészek felhasználása nélkül, új épület állítatik, vagy ha valamely fennálló épület előbb beépítve még nem volt területen eszközölt építkezéssel vagy toldással, vagy előbb nem létezett emelet fölépítésével olyan gyarapodást nyer, hogy ezáltal új adótárgy keletkezik, ez utóbbi esetben azon ujonnan keletkezett adótárgyra való szorítással.

18. §. Budapesten ilyen esetekben az adómentesség új épületeknél tizenöt, toldalék-építéseknel pedig és lerombolt házak újból lett felépítésénél tizenkét évre terjedhet.

19. §. Ezen adómentességek megnyerése az e részben kormányrendelet útján kiadandó szabályok szigorú megtartásához lesz kötve.

20. §. Ha házbéradóval terhelt valamely ház vagy lakosztály használatlan marad: e czímen azon évre, melyben üresen állott, adóelengedést ugyan nem nyer, de a következő évi adókievetésnél a kellő időben följelentett és igazolt üresen állás tekintetbe veendő.

21. §. A 4-dik §-ban említett becsősnél bizottságok végzendik, melyeknek elnöke pénzügyi tiszt,

viselő, s tagjainak egyik fele hatóságilag megállapítandó módon az adózók köréből választatik, másik fele pedig a pénzügyi hatóság által nevezetik ki.

22. §. Az adókievetés ellen intézett felszólalásokat is hasonló módon alakítandó bizottságok intézendik el.

23. §. Az eljárás rendeletileg fog szabályoztatni.

24. §. A költség azon részét, mely az államtisztviselőket és a kinevezett tagokat illeti, a kincstár fedezi, a többi saját pénztáiraikból összes adótartozásaik aránya szerint az illető községek pótolják.

25. §. Ezen törvény hatálya napjától a házadóra vonatkozó eddigi szabályok érvénye megszűnik.

Levelezés.

Barcaság. 1868. (A görög-nem-egyesült egyház consistoriuma s a brassói görög és bolgár keresztények közti vizslya.) — A „Kolosvári Közlöny” jelen hó 11-ről 44 dik szám alatt levő közlönyében közölt ezeket találtatnak: „Mint Szebenből írják, az ottani érseki consistoriuma az erdélyi görög kath. egyháznak, elhatározta a brassói Szent-Háromság templomát a brassói görögök és bolgárok heterodoxiája miatt interdiktum alá vetni s a nevezett egyházhoz tartozó vagyont zár alá venni.” Ezen tudósítás igaz csak azon megjegyzéssel, hogy nem a görög kath., hanem a görög-nem-egyesült egyház consistoriuma mondotta ki a brassói görögök ellen az interdiktumot a következő románból hiven magyarra fordított okmányban:

„Cons. 326.—1868. Nagyon tisztelendő eszperes úr! A püspöki egyházi-tanács tegnap, márczius 21-kén, vagy április 2-kán új szertartást tartott ülésében következő határozatot hozta, hogy a brassói Szt-Háromságról nevezett templomhoz tartozó görög és bolgár keresztények, minekutána ő az azon büntényben, miszerint a bibliai s egyházi törvényi tanításokat megvetik, s azon áthágásban, hogy ő az egyházi tanács atyai szeretetét s gondoskodását kevésre becsülik, blüösöknek, illetőleg hibásoknak találtatnak, heterodoxiába (az igaztól, orthodoxiától különböző hitbe) estek, s mint ilyeneknek orthodox (egyedül igazhívó) papjok nem lehetvén, az igazhívók templomába sem bocsáttathatnak, sem pedig papi-szolgálat- és szentségekben nem részesülhetnek, következve, az orthodox templom vagyona is a heterodoxok kezéből kivételvén zártat alá teendő, az egyházi tanács rendeli, hogy Brassóban a Szt-Háromsághoz czimzett templom ezen heterodoxok előtt zárással be s papjoknak tiltással meg ezek számára bármint papi szolgálatot tenni, hogy Johan Alexi, Sotie Mancsu, Haggi Gaor kárpitos és Anastas Sáfánó, mint ezen megye gondnokai és Constantin Manuel pénztárnok, hivataluktól függesztessenek fel, a templom és iskola vagyona, valamint a jótékonyági alapítványok is, mindaddig zártat alá téessenek, valaméddig nevezettek az orthodoxiára és törvényes egyházi eljárásuk iránti engedelmisségre visszatérnek. Mi is önnök azon meghagyással adatik tudtára, hogy ön ezen határozat vételével azt a nevezett templom görög hallgatóinak rögtön hirdesse ki s haladéktalanul vegye is elégtételbe. Nagy-Szeben, az egyháztanács üléséből, márczius 21-kén, 1868. Püspök és érsek Andrei m. pr.”

Ez az okmány mivel a brassói görög megye közönsége általános, még a szegény, ágyhozszegzett betegetek és ártatlan kisdedeket sem véve ki, interdiktum alá rendeltetett, és így az egész Brassó városa népességének roppant botrányára, ezen a közép századokban is ritkán előforduló módon, minden vallási szertartásokkal a közelebbi mult húsvéti ünnepeken merőben elzárattott, még pedig úgy, hogy Érsek úr minden hatósága alatt levő papjainak megtiltván a görögök számára szolgálatot, ő sem gyónást nem tehettek, sem pedig egy pár ujonnan született gyermekeiket meg nem kereszteltethették.

Nem czélom ezen eljárás helytelen és valójában kézzel fogható törvénytelenségét hosszasan fejtegetni; de felvilágosításul minekutána ez, maga nemében egyetlen egyházi tanácsi rendelet indokolva semmivel sincs, hanem csak azon pusztá állításon alapul, hogy a görögök a bibliai s egyházi törvényi rendeleteknek nem engedelmeskednek, s az egyházi tanács atyai szeretetét s gondoskodását kevésre becsülik (még pedig mindezeket minden tények elősorolása nélkül), kénytelen vagyok én azon tényeket röviden megjegyezni, mik az egyházi tanácsi rendeletnek alapjául szolgálnak.

Legelőbb kiemelem azon tény-körülményt, miszerint a brassói görög megye oly kiváltságokon alapszik, mik az Appr. és Compilata constitutiókban előforduló görögökről szóló törvényeken vévén kezdetűket, egy 1796-ban kelt királyi leirat által kiváltság formában alapítvány gyanánt kiadattak, és a melyhez hasonló kiváltságokkal az egész birodalomban csak két, t. i. a bécsi és triesti görög templomok bírnak. Az éppen említett kiváltság levél IV. pontja határozta meg azt a viszonyt, mi ben ezen görög megye az idő szerinti püspökökkel, vagy pedig a görög-nem-egyesült püspökségben létező (de csak ekkor) az egyházi tanácsal szemben áll, mi nem egyéb, mint az illő tisztelt

(dehita reverentia) kiváltságot és Görögországból szabad választás útján mindannyiszor behoztatni szokott papja is ezen megyének, csak is a lelkiekben van a püspöknek, vagy annak nem-létekor az egyházi tanácsnak alárendelve.

Gondnokok választása és a megye s iskola javai, valamint a jótékonyági alapítványok kezelésétől is a püspökség és egyházi tanács merőben ki vannak zárva, a megye közönsége által megvizsgált s helybenhagyott számadások felülvizsgálata egyedül a királyi főkörmányszékeknek hagyatván fevő.

Ezeket egybevetve a közölt egyházi tanácsi rendelettel, kézzel fogható azon rendeletnek jogtalansága, de úgy ez, valamint annak helytelensége is még kézzel foghatóbbá válik, ha vizsgáljuk azon eljárást és tény-körülményeket, mik ezen rendelet megelőzték. Ugyanis jelen évi február 10-ről felhivatik a brassói görög megye arra, hogy egy egyházi tanácsi végzés meghallgatására küldene kebeléből három választott tagot, mire a görög megye, hivatkozva kiváltságaira, nem jelent meg az egyházi tanácsnál, kimondván azt, hogy nékie, midőn püspök van, az egyházi tanács nem parancsol, de a püspök is csak a lelkiekben, nem lévén pedig a tárgy közölve, miért megjelenésre felhivatott, igen természetesen vissza kell magát a megjelenéstől tartóztatni. Ennek folytán az iratván a görög megyének, hogy a kérdés, mi ben idéztetik, éppen a lelkieket érdekli, újból felhívja a megyét 3 tag küldésére, mire meg is jelennek a küldöttek jelen évi február 27-kén Szebenben, azon utasítással azonban a megye részéről, hogy bármit is olvassanak fel nekik, ahoz ne szóljanak, hanem kérésnek jegyzőkönyvi kivonatát. A görög megye küldöttei megjelentek s az egyházi tanács azon végzést olvasva fel nékiek, hogy osszák meg templomukat, pénzüket s minden alapítványait, nemcsak, hanem a templomok iránti kizárólagos tulajdonosi s pártfogói jogukat is a Brassó városában lakó románokkal, s mihelyt ezt teljesítik, azonnal meg fog erősíttetni a már 11 éven keresztül szüntelen versengés tárgyát képező görög pap. Ugy mindazáltal, hogy a görög megye abba is egyezzen bele, miszerint az ő tulajdon templomához egy oláh pap is rendeltessék, és hogy az istenisztelet is jövedőben ezen, egyedül a görögök tulajdonát képező templomban, felváltva, minden vasárnap és ünnep napon, görög és oláh nyelven tartassék meg.

A görög megye küldöttei ezen templomuk jogait és alapítványait megsemmisítő rendelethez nem szözlottak, hanem kérték annak írásban kiadását, mi meg is adatott azon további rendelettel, hogy a megyei közönség 14 nap alatt nyilatkoztatná ki az azon rendelettel meg-, vagy meg nem-elégedettségét.

A görög megyei közönség nemcsak meg nem-elégedését nyilvánította egyenesen érsek ő nagyméltóságához, hanem egyszersmind ezen eljárás ellen illő helyre panaszt is beadta.

A fennebbi száraz tényekből, mik mind az igazságon alapulnak, tisztán kitetszik az, hogy a szebeni görög-nem-egyesült egyházi tanács azon tényt nevezi heterodoxiának és bibliai s egyházi törvények megvetésének, valamint az egyházi tanács szeretete s gondoskodása kevésre becsülsének, miszerint a görög megye nem adhatta beleegyezését abban, hogy tulajdon vagyona, s csak az ő számára tett alapítványok másokkal megosztassanak.

Nem kívánva további fejtegetésekre elegendőni, a nagy olvasó-közönségre bízom azon körülmény elhatározását, vajlon a fennebbi tények nem inkább fináncziális, mint vallási kérdések körül forognak-e? s vajlon azok olyanok-e, mik egy interdiktumnak legtávolabbról is alapul szolgálhatnak? s ha vajlon a tulajdon megtartása iránti törekvés alap-e heterodoxiát?

Majd midőn az illető hatóságok ezen ügyben végeznek, bátorodni fogok az eredményt a tisztelt közönség tudomására hozni. rs.

Baróth, ápril 14-kén, 1868. — Tisztelt szerkesztő úr! Reményilem, enged nekem becses lapjában annyi tért, hová a baróthi közönség, illetőleg lakosság idei bűjtelő hava 28-kán hozott egyhangu határozata folytán egy hitében erős, cselekedeteiben tanuságos egyházi tekintélynek, egy szerény erkölcsi monumentumot építhessenek, ime tehát anyag és befejezett mű.

Lapszám: 181.—1858. D. a. J. K.

Marosi esperes és maros-vásárhelyi plébánus fötisztelendő Veszely Károly urnak M.-Vásárhelytől. Tudva azt, hogy a valódi érdemnek legőszintebb és nemesebb jutalma a halás elismerés, idei bűjtelő hava 28 kán tartott általános keblő közgyűlés alkalmával fötisztelendőség, a baróthi lakosság által, bokros érdemeinek elismerésével, egyhangulag baróthi diszpolgárnak választottat meg, miről fötisztelendőség a határozati jegyzőkönyv értelmében jelen dísz okmányunk megküldése alkalmával, azon kijelentéssel tudósítatik, miként a baróthi lakosság ezen ünnepélyes cselekvénye által korántsem azt a czélt akarta elérni, hogy fötisztelendőségét tündöklő érdemeinek fényt kölcsönözzön, hanem éppen ezzel szemben azt, hogy jövőre is magának mondassa azon férfit, ki nemes tettei által nem csak egykori hívei, hanem az összes lakosságnak szívébe, olthatatlanul, beleéltte magát.

Fötisztelendőséged ismeri közelmúltjából a baróthi népet, ismerje fel annak jelenlegi gondolkodását és érzelmét még ama körülményből is, hogy midőn megválasztása időnyávan tárgyává tettett köztisztelvény álló neve, mint szintén megválasztása is feltűnő enthusiasmussal hangsúlyoztatott.

Kelt Baróthon, Urunk születése után az 1868-dik év bűjtő más hava 15-dik napján. Gergely Ferencz, Benedek Sándor, Zathureczki István, idős Beke József és még több aláírók.

Ez azon pap, ki azt cselekszi, a mit prédikál. Közli. Bitai Bajkó Lajos.

KÜLFÖLD.

Francziaország hadi-készületei.

Az angol sajtót Niel tábornagynak s állam-miniszternek szavai, hogy a francia kormányának a hadi-szervezetnél nincsenek támadó czéljai, hogy az csak az erők egyensúlyát akarja helyreállítani, melyet a német északi szövetség megzavart, s hogy ez egyensúly inkább biztosítja mint megzavarja a békét, — nem nyugtatták meg. Fenygetőnek találja, hogy a mint a hadi-törvény megszavaztatott, tüstént életbe is lett léptetve, s a nemzetiségi pedig alkalmazásba vétetett; hogy a hadi-szerek özszerzése már csaknem megtörtént, hogy a sereg el van látva Chassepót puskákkal, melyek, mint tudva van, kiállják a versenyt a gyűtő puskákkal, hogy a nyugati határ védelmi állapotba helyeztetett, s hogy az idén nem kevesebb mint öt tábor fog felállíttatni.

Mindezt az angol sajtó nem találja békés hírnök. Azt hiszi, hogy a jelen helyzet éppen nem tartható s a császárt e készülétek akarata ellen is háborúra vezetik. A „Morning Herald”-nak egy levelezője már a legközelebbi jövőre helyezi kilátásba a háborút, sőt az időpontot is megjósolja, mikor a gallo-german háboru kezdetét veszi: t. i. a nyár derekát. De ugyane lapnak vezércikkirója nem osztja ez aggodalmakat. Ez czáfolja azon publicistákat, kik azt hirdetik, hogy a császárnak tekintélye fentartása végett háborút kell kezdenie Poroszországgal. Ugy hiszi, hogy a hadi-próféták éppen oly kevésbé tudják a császár titkos gondolatait, mint akármely más ember fia. Lehet, hogy választania kell háboru s nagyobb szabadsági engedmények közt; de ha ez úgy van: ő, — hite szerint — az utóbbit fogja választani. Nem becsülik mértékén alul a veszélyt, melylyel e roppant készülétek a békét fenyegetik; de sokkal veszélyesebb volna, ha — mint különben nem tartunk valószínűnek — Orosz- és Poroszország lefegyverzésre szözlőnek fel Francziaországot. E felszólítás igazán elkerülhetlenné tenné a háborút, ha csak Poroszország is nem fegyverkezne le.

Bizonyos, hogy a „Herald” ez okoskodása több valószínűséggel bír a harcziás híreknél. A rambouilleti beszéd a talpig fegyverben álló Girardin urat is megtéríté s maga a „Débats” is — mely éppen nem imperialista lap — fentartja békés reményeit. Ugy találja, hogy rosszul fogna értesülve lenni azon hatalom, mely maga részéről támadó állást foglalna el. Francziaország nem tarthat támadástól, de magának sincs kedve támadni. Soha sem volt a közvélemény ellenségesebb indulattal a háboru iránt, mint most, s ha a nemzetiség felállítása itt ott ellentállásra talált, annak oka éppen az volt, mert tartottak a háborútól. Sőt maga a kormány megragad minden alkalmat kijelenteni békés hajlamait. S mi az oka, hogy mindez csak félig nyugtatja meg a közvéleményt? miért nem szűnik a nyugtalanság? a fekete pontok egyike felleggel nőtne volna ki magát? véletlen diplomatikai bonyodalmak támadtak volna? Nem! a fekete pontok nem nőttek s most aligha van más, mint a schleswigi dán kerületek visszaadása, mit a prágai béke elrendelt. S most e kérdésen kívül nincs más — mint a „Débats” hiszi — mely diplomatiai nehézségek anyagává lehetne.

Hanem azután mindaz, mi e kérdésből napvilágra jön, naponkint zavarosabbá lesz. Egy berlini távüregny szerint a dán kabinet kijelentette volna Bécsben és Párisban, hogy a porosz ajánlatok alapján nem folytatja tovább az alkudozást, s hogy jogait protestaio alakjában fentartja. Francziaországot ez ösztönzé, hogy Bécsben gondolat-cserét kezdjen; de Ausztria megtagadta a hozzájárulást a protestaiohoz. E hírt azonban a „Wiener Abp.” teljesen aaptalannak nyilvánítja, s ily módon az aggály ezen oka is megszűnt. De e tény körül annyiféle s oly különböző hírek merültek fel és le hirlapi kacskák alakjában, hogy éppen nem csoda, ha az aggodalmak ujra meg ujra létrejönnek. Mindenfélé hiányzik a bizalom, s ha az általános felfegyverzés azt nem állítja helyre, hogyan lehetne ezt az általános lefegyverzéstől várni? s különben is míg a felfegyverzés okai megvannak, kivihető volna az általános lefegyverzés, mint ezt a pétervári újság ajánlá.

A „Débats” okoskodása e pontnál igen gyakorlati ténre megy át. Feltéve — mondja — hogy semmi háboru sem lehetséges, ha csak a közvélemény nem akarja, úgy találja, hogy egy európai conflagratio esélye nagyon csekélylye lesz. A háboru egy állam sem akarja, nem maga Francziaország sem. Ha a közvélemény igazgatná a világot,

a béke ügye meg volna nyerve. Anglia felfegyverkezése, minthogy az abyssinai expeditiót az angol közvélemény akarta, senkit sem nyugtalanít, míg Franciaország fegyverkezését mindenütt nyugtalanítóknak találják, mert itt a kormány nem kénytelen engedni a közvéleménynek, s háborút annak ellenére is kezdhet. S e felfogásban csakugyan sok igazság van.

KELETI DOLGOK A mit a muszka ügynökök arcuk veritékével idő- és rubelvesztegetéssel Keleten összetakoltak, mindaz jelenleg saját szemük előtt omlik össze. A keleti szlávok tudatják, hogy a porta fennhatósága alatt sokkal jobban van biztosítva nemzetiségük és önkormányzatuk, mint Oroszország alatt, s a röpirat, melyet a bolgár Kopychanky szerzett, s mely Konstantinápolyban az imént jelent meg „La question Bulgare” címmel, ezt elég világosan kifejti, szerző először is azon fontos szerepet rajzolja, mely Bolgáriára vár, ha Keleten valami válság törne ki. Románia úgy is csak lazán függ össze a portával, szintugy Szerbia, a mi a görögöket illeti, ezek magatartása iránt nem lehet kétség, ezek örökösen Törökország ellen conspirálnak. — Albánia szegény és fegyvertelen; s így csak a bolgárok nagy túrsze az, mely közelebbi figyelmet érdemel. Szerző kijelenti most, hogy a bolgárok határozottan a csarizmus ellen vannak, hogy készek neki opponálni, valamint szláv politikája úgy görög-orthodox törekvései terén egyaránt. De a portának is ügyekeznie kellene engedni a bolgárok leglényesebb óhajának, t. i. megszabadítani őket a görög papok supremáciájától és saját bolgár egyház szervezését kezdeményezni. A porta e lépése egy csapással megsemmisítené e gör. kath. nyomás muszka propagandáját, s a polgár egyéniség emelésével a Keletre irányzott muszka tervek gátat vetne. Ezenkívül, a porta világi ügyekben is, melyek Bulgáriára vonatkoznak, bolgárok tanácsával éljen. Ha a porta teljesíti a bolgárok ezen óhajait, úgy e törzset legerősebb támaszává teend, s Oroszország tervei annyira meg fognak beülni, hogy ezentul nem lehetend többé joggal keleti kérdéssről szólni. A szóban forgó röpirat végül azt mondja: „Mi mindent el fogunk tenni, csak ezt az egyet kérjük Istentől, hogy sohase derüljön fel a nap, melyen a kétségbeesés Bulgáriát a muszka panszlavizmus sötét örvényeibe taszítsa.” E röpirat világos tanujele, mennyire rokonszenveznek a keleti szlávok Oroszországgal. Mint továbbá értesültünk, a bolgárok részéről e napokban új manifestumot várhatni, mely teljes határozottsággal fog Oroszország keleti tervei ellen fellépni.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Királyné ő Felsége Kolozsvár város közönségének a királyi kisdéd főherceg asszony születése alkalmából kifejezett őszinte részvétét s üdvözlését köszönettel fogadni kegyeskedvén; ezt a következő táviratban tudatja:

A Felség személye körüli magyar minisztertől, gróf Péchy Manó kir. biztos úrnak Kolozsvárt.

„Legfelsőbb meghagyás folytán van szerencsém nagyméltóságodnak s Kolozsvár város közönségének őszinte részvétük s üdvözlésükért Felséges asszonyunk köszönetét nyilvánítani.” Fesztetich.

— A legmagasabb születés alkalmából innepes színt öltött magára tegnapelőtt városunk. Az egy főhercegnő világrajjottát hirdető reggeli ágyulások után, mintegy varázsvesszőtől illetve, majdnem egyszerre tűntek fel tornyokon és házakon gyönyörű színi zászlóink. Dél előtt 10 óra tájban megnyiták az egyházak ajtai, s a nép sereglett résztvenni a szeretett Királyné szerencsés születéséért tartott bála isteni tiszteletben, melyen a testületek teljes díszben jelentek. Este fényes világítás s zene tévé élénk képeket. A természet is résztvenni látszott az ünnepélyen, e nap volt eddig az idén legerősebb napunk. — Tegnap királyi biztos úrnál diszbed, este a színházban diszeladás.

— Udvari körökben határozottan állítják, hogy királyné ő Felsége a nyár folytán megátogatja a francia császári udvart, visszaadandó Eugenia császárnőnek mult évi Salzburgban tett látogatását. Eddig azon véleményben voltak, hogy királyné csak udvara kíséretében fogja ez útát megtenni. De Metternich fő házodósaiknak sikerült kieszközölni, hogy király ő Felsége is elkíséri nejét. Az uralkodó pár elutazásának ideje még nem bizonyos. Valószínű azonban, hogy, vagy június végén, vagy július elején fog ez utazás megtörténni.

— A kolozsvári pénzügyigazgatóság főnökévé Horváth Sándor, Nagy-Szebenbe pedig Bíró Béla nevezetett ki; mindkettő pénzügyminiszteri osztálytanácsosi címmel és ranggal.

— Lónyay Menyhért pénzügyminisztert király ő Felsége f. hó 20-dikán magához hívatta, s sajátkezűleg tűzte a pénzügyminiszter mellé a Lipót-rend nagy keresztjét; s eddigi működéséről a legnagyobb meglepetéssel szolt.

— Gr. Andrássy Gyula miniszterelnök titkos tanácsosi méltóságot nyert.

— A magyar kir. testőrsereg alakítása, miután mindez ügyben fennforgott kérdés el-

intéztetett volna, legrövidebb idő alatt meg fog kezdénni.

— Hg Liechtenstein altábornagy leköszönvén a magyarországi hadparancsnokságról, helyébe valószínűleg gróf Mensdorf altábornagy fog kinevezetlni.

— A kolozsvári egyetem ügyében kidolgozott javaslat főpontjai szerint, e tanintézet 3 karra oszolnék fel — a theologiai facultás kizárásával. A jogi karnál volna 9 rendes tanár és négy rendkívüli, az orvosnál 10 rendes, 7 assistens, a bölcsészeti 18 rendes, 2 rendkívüli s 3 nyelvtanár. A rendes tanár évi fizetése 3000, a rendkívüli 1500, az assistensé 400 s a nyelvtanár 300 forintban van megállapítva. Az évi szükséglet 14,9870 frtra menne, melyből a jogi és orvosi kar egyenként 34,000, a philosophiai facultás pedig 61,200 frtot vesz igénybe. E szükséglet a kolozsvári jogakademia és sebészeti tanfolyam, a felosztandó n. szebeni államgymnasium s más alapok jövedelméből 85 ezer forintig fedezve van, s így az államsegély legfeljebb 65 ezer forint igénybe véve.

— Helyreigazítás. Azt a hibát követtük el, hogy a „M. Polgár”-ból átvettünk valamit, s ime nyomban is követ a következő helyreigazítás alakjában: Nagy Johanna úrhölgyet nem Boul-Schauenstein lovag, lovassági százados (ki tán nem is létezik), hanem báró Boul-Bernberg Alajos, lovassági főhadnagy, vezette oltárhoz, ki rokon ugyan a Boul-Schauensteinokkal, csakhogy más ág. Gr. Péchy Manó kir. biztos úr jelen volt ugyan az esküvőn, de násznagyi tisztet nem viselt.

— Kedvencz komikusunk Albisi László és neje jutalmára holnap kerül színpadra a „Fekete asszony” című bohózat; Baildien „Fehér asszony” című dalmatvénak parodiája 3 felvonásban. Nagyné Huber Ida és Miskovics Irma, ugy Odry, Széphegyi és Mezei a jutalmazandók iránti sziveségből elvállalták az énekeszerepeket; s így kétség-telent érdekesen szórakoztató estét várhatni.

— A házi zenekör f. hó 26-kán délután 4 órakor tartandó előadásának műsorozata: 1. „Dinorah”, nyitány. Sextettre alkalmazta Horváth Gyula. 2. Trio, három fuvolán, előadja Dietrich Amade, Tauffer Vilmos és urak. 3. Ábránd „Nabucco”-ból, zongorán előadja Tauffer Lenke k. a. 4. Haydn, Syrenade, vonónégyesre. Előadja Demjén Lajos, Demjén Imre, Horváth Gyula és Harach József urak. 5. Ábránd „La Favorito” dalmatvén, hegedűn zongora kísérettel előadja Boér Gergely úr. 6. Cavatina „Marino Faliera” dalmatvén. Sextettre.

— Rész Ensel Sándor ismeretes pesti köz- és váltó-üggyvéd tudatja a közönséggel, hogy irodáját ügynökkéi osztályllyal látta el, s hogy vidéki kartársaitól, egyletek, társulatok, községek és magánoktól stb. elfogad minden megbízásokat, melyek törvénykezési vagy közigazgatási ügyekben a Buda Pesten székelő kir. miniszteriumok, kir. Curia, váltó és városi törvényszékek, társulatok és egyleteknél közbenjárást, megszorgalmazást, értesítéseket stb. igényelnek. A díjak lehető mérsékeltek. Így oly szolgálattért, mely egy félnapnál többet igénybe nem vesz, 1—3 forintot szab, tekintettel a fél vagyoni állására. — Az iroda helye Pest, Lővész-utca 8. sz. — Ajánljuk ügyes-bajos olvasóink figyelmébe.

— A honvédségélyző alaphól újabbban a következők részletettek a Királybágon innen: Adler, százados, Dézsen. Bága Mózsesné született Kúti Kata, köztvitéz özvegye, Ilyefalva. Beke József id., őrnagy, Baróth. Bárdosi János, köztvitéz, Keresztényalmás (Hunyadm.) Balogh Ferencz, köztvitéz, Felső-Szálláspatak (Hunyadm.) Domokos Ferenczné szül. Dárpály J., köztvitéz özvegye, Ilyefalva. Epejesi József, tizedes, Vajda Hunyad. Fűzi József, hadnagy, Vajda-Hunyad. Ferencz Lászlóné született — Anna, köztvitéz özvegye, Lőszád (Hunyadmegye). Gruber Sándor, köztvitéz, Nagy-Ág. Hencz József, köztvitéz, Algyógy (Hunyadmegye). Lukács Ádám, köztvitéz, Alsó-Városvíz (Hunyadm.) Littasy Gyula, alvadász, Algyógy. Metyns Petru, köztvitéz, Vornaga (Hunyadm.) Makray Kálmán, főhadnagy, Dézs. Németh István, főhadnagy, Ilyefalva. Osztróván Petru, köztvitéz, Maros-Bretyó (Hunyadm.) Rákósy Györgyné született Dobay Rózália, főhadnagy özvegye, Ilyefalva. Rákósy Imréné szül. Bakosy Veron., tizedes özvegye, Déva. Schopf Alajosné szül. Rácz Károlina, főhadbíztos özvegye, Kolozsvár. Szóra Pál, köztvitéz, Vajda-Hunyad. Segegydy Lajos, köztvitéz, Vajda-Hunyad. Tankó Bálintné szül. Nagy Károlina, hadnagy özvegye, Ilyefalva.

— „Őszinte szó Fehérmegye lakóihoz” cím alatt Boross Mihálytól egy nyomtatott röpirat jelent meg, Szöllősy Benő bodméri „kis birtokos zugrikász”-ról, a ki a „Magyar Ujság” ápril 17-dik számában Kossuth Lajos védelmére egy levelet közölt, a melyben Perczel Mór tábornokot sárral hajigálja. „Megilletődve, hogy ezen uri ember Kossuth Lajos nevét beestelen ajakára merete venni, s megbotránkozva azot, hogy Perczel Mór — levelező szavaival élve — istentől két évi háromságra ítelt Nabukodonozorként szemtelentül átkozni vakmerősködött”; Boross Mihály kötelességének ismeri, Madarassy László példáját követve, ezen „Asztalos-féle áldemokratát s nagy becsületértéssel népboldogító zugprokátort lealézni, hadd tudja meg a fehérmegyei nép, miféle emberek az ő demokrata-

kolompasai, hadd tudja meg s iszonyodjék Kossuth Lajos, hogy kik az ő hivatalos prokátora s ezáltal sárba rántói; hadd tudja meg a „M. U.” szerkesztője, hogy kik az ő lelkes vidéki levelezői.” S erre elmondja Boross Mihály, hogy Szöllősy Benő „keveselven a zugrikászát által összekapargatott jövedelmet, sorsjeggy megamisításra adta magát s Adler Lipót pesti nagykereskedőt 8,000 frttal csalta meg, mely csalásért bebörtönöztetett. Boross Mihály „Fehérmegye csudabogara” cím alatt egy könyvet ígér kiadni, melyben a „megyében elszórtan hemzsegő ugynevezett demokratákról” bebizonyítandja, „hogy vesztett hivatal, vagy hivatalba nem juthatás dihe hajította őket az áldemocrata mocsárjába.” Mint valódi democrata nem térheti tovább, hogy „tömlöcztöltelék” is bitorolják e magasatos címet, s minden becsületes hazafi kötelességének ismeri el, hogy az „áldemocraták ellen sorompóba lépjen s tildözze, ezen iparlovagokat.”

— Pepoli marquis, olasz követ, meghitelező iratait e hó 17-kén nyújtá át ő Felségének a budai királyi várpalotában. Ily tény évszázadok óta nem történt Budán. A követ tiszteletére ugyanazon napon nagy udvari ebéd volt, melyre a magyar és a Bécsből itt időző miniszterek is hivatalosak voltak. Pepoli a magyar minisztereket mind meglátogatta.

— Mint Zágrábból jelentik, a horvát országos küldöttség f. hó 18-án Pestre utazott.

— Az adó megtagadására egy szláv politikai felhívás izgat. A Pesten megjelenő „Slovenszki Novini” egy felhívást hoz hazánk lakóssaihoz, melyben ezeket felszólítja, hogy azon esetben, ha a szlávok óhajait nem teljesítene, tagadják meg az adót. Ezen felhívásban a többi közt az mondatik: „Minden szláv községnek, minden szláv városnak ez országgyűléshez kérelmet kell intéznie. Ha s nemzetiségi kérdést nem oldják meg oly gyorsan, mennyire csak lehet; ha nem nyertünk teljesen egyenjogúsítást; ha az országos alaphól nemzetünk semmi segélyben sem fog részesülni; ha iskoláink sem lehetnek szlávok; ha megyei tisztviselőink nem használnak a szláv nyelvet: akkor kényszerítve leszünk az adót megtagadni. Ekkor már élet-halál harcáról leszzen szó. Mi nem vezethetjük magunkat továbbra is orrunknál fogva! A mit megnyert a zsidó, nem tudók-e mi is kivívni.”

— Te mesvártt román értekezlet tartott, hol egy petitio olvastatott fel az országgyűléshez, mely a nemzetiségi kérdés gyors megoldását sürgetvén, követeli: 1. A haza politikai és territorialis integritásának fenntartását, azaz: az állami, törvényhozási és kormányzati egységet. 2. A nemzetiségi individualitások törvényes elismerését, t. i. a hazában létező történelmi nemzetiségeknek, mint ilyeneknek elismertetését. 3. Egyenjogúságot, azaz, visszaállítását azon törvényes határozatoknak, melyek az ország minden nemzetének létét és fejlődését biztosítják. Erre nézve követelik: a) Hogy az egyes törvényhatóságok nemzetiségének és hivatalos nyelvének meghatározása a lakosság számából többsége szerint határozassék el, hanem a minoritások jogának facultativ megóvásával. b) A viszályok és surlódások elkerülése, valamint a fenntebb elvek könnyebb kivitele érdekében, a megyék és kerületek nemzetiség szerinti újjaalakítását. c) Minden nemzetiség részére felső és alsó-népnevelés. Ezen kérvény minden jelenlevők által aláírva Moesonyi Sándornak kézbesítetett. Aztán egy ötös bizottmány lett választva, mely az országgyűlési nemzeti klubbal, a képezendő hason klubokkal és a megyei intelligentiával folytonos összeköttetést tartson fenn.

— A pest-budai könyvnyomdászok önképző-egylete, azon célból, hogy hivatásának mindinkább megfelelőhessen, és hogy a nyomdászat emelkedése iránti lélekcsedést hazánk minden részeiben felkeltse, folyó évi június 28-dikán nyomdai termékekből kiállítást rendezend, melyet minél több érdekes, szép, ritka, vagy bármi okból megtekintésre méltó nyomdászati termékekkel gazdagítani, a bel- és külföldön levő összes nyomdatulajdonos urak, műtársak, valamint a nyomdászbarátai és pártolói is, tisztelettel felkérnek. Minthogy e kiállítás a hazai nyomdászatnak emelését célozza, tehát az egylet — szükségesséek látván a tanuló nemzedék buzdítását is — a tanonczok számára díjat tűzött ki a legjobb kivitelű, következő tartalmú könyveimre: Gutenberg. Kor- és életrajz. Irta egy nyomdász. Pest, 1868. Kiadja a pest-budai könyvnyomdászok önképző egylete. A cím nagyságát s alakját az illető pályázó maga határozhatja meg. Pályázók csak a magyar koronaországokban levő nyomdai tanonczok lehetnek, s a címet minden idegen segély nélkül kell szedniük, minek hiteltelenségére az illető nyomdafőnök, vagy művezető, valamint az ottani műtársak bizonyítványai beküldendők. A kiállítás június 28-kán kezdődik és július 5-én végződik. Beküldési határidő június 24 (János napja) és a kiállítandó tárgyak, a „pest-budai könyvnyomdászok önképző egylete kiállítási-bizottmánya számára Buschmann Ferencz úrhoz, a Bucsánszky Alajos-féle nyomda művezetőjéhez (ősz utca 20-ik szám a.)” küldendők. Netalan eladatni szándékolt műdaraboknál az árnak pontos megjelölésére kértik. A tárgyak bérmentes beküldése kértik; a visszakívándó tárgyak ellenben a kiállítás után

azonnal szintén bérmentve küldetnek vissza a t. beküldőknek. A beküldött tárgyak tiszta és sértetlen állapotban tartásáért a pest-budai könyvnyomdászok önképző-egylete kezkesedik. E kiállításról annak befejezése után azonnal részletes tudósítás fog közöltetni a szaklapokban. E kiállításnak egy részét a hazai nyomdászat emelésére, másrészt a bel- és külföld jelesebb cégeinek megismertetésére irányzott célja, alóljegyzett bizottmányt azon kellemes reményre jogosítják, miszerint azon óhajása, vajha e kiállításban részvét minél élénkebb és számosabb lenne, teljesülésbe menend. Pesten, április 9. 1868. A pest-budai könyvnyomdászok önképző-egyletének kiállítási bizottmánya.

— Több bécsi lap tudósítása szerint a Pruth bessarabiai partjain 40,000 főnyi lovasság részére tételnek beszállásolási előkészületek.

— Szerkesztői malheurük közé tartozik ez is. Egyik pesti lapban ez áll: „Legörvendetesebb hír. Mint éppen értesültünk, ma, azaz április 21-dikén d. u. 3 óra tájban az Isten kegyeskedett a Felséges Uralkodó-párt s a birodalom összes népeit az által megörvendeztetni, hogy Felséges Királynénkat egy főherceggel ajándékozta meg” stb.

— Ö Felsége a vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter előterjesztése folytán, f. é. április 9-kén kelt legfelsőbb elhatározással megengedte, hogy a magyarországi királyi jogakademiáknál befolyó tanpénzek, a tanulmányi alapha befolyó 5% s a helyettesekre eső illetmények kivételével, e folyó tanévtől kezdve további intézkedésig egészen az illető akademia tanárainak anyagi helyzetük javítása céljából átgondolassanak s közzétkik a tanórakhoz aránylag fölössztassanak.

— Pétervárról egy „kéjkirándulás” fog rendeztetni jun. havában, hogy közelebb hozassanak egymáshoz a „szláv testvérek.” A zarándok-csoport Prága, Brtinn, Bécs, Laxenburg, Möling, Gräz, Marburg, Linz, Laibach, Adelsberg, Triest, Zágráb városokat érintendi útjában.

— Az „Alföld” és „Aradi lapok” szerkesztői közt, mint a „Sz—k” írja, folyó hó 15-kén este a színház előcsarnokában tetteles verekezés történt, melynél az „Alföld” szerkesztője az „Aradi lapok” szerkesztőjét bottal úgy homlokon ütötte, hogy azt azonnal vér borította el. E durva cselekvény iránt az egész város méltó indignációját nyilvánította ki.

— Bolognában zavarok ütöttek ki. Azonban az „Éljen Garibaldi” s „Le a kormánynyal” már jó formán elhangzottak. A csend helyreállandóban van. Szigorú rendszabályok léptetettek életbe.

— Pesten beszéltek, hogy Esztergomban valaki a „P. N.” azon számát, mely Perczel beszédét hozta, hogy tovább ne terjedjen, a kaszinóban megette.

— A „Székely Közlöny”-ben egy eredeti okmányt olvasunk, melyben tiltakozik Selyk községe, hogy reá ne erőszakoljanak kölesönt, mert neki nem kell pénz. Az okmány így hangzik: Méltóságos főbíró úr, minekünk bizadalmos fő urunk! Jelentjük alázatosan, hogy ennek előtte a százsz Urainknak lehányatásak után az adósságoknak részecskékre vallo osztásának idején adóssá tették falunkat a Besztercén Lako Pater Superiorinak 72 német forintakkal és 26 krral. A mely számú pénzre az Esztendőnként valo Interestet is megkívánják mi tőlünk. Ehez a 72 német forintakhoz pedig akarnak még minekünk 155 Német forintot adni akarunk ellen; a melyet mi semmi képen el nem akarunk venni Interestere. Azért jelentjük alázatosan méltóztassék megtanítani az iránt, mint kellessék tselekednünk mert mi több adósságot nem akarunk falunkra venni, és azt itéljük gyenge értelmünk szerint, hogy senki is Interestere nekünk pénz ne adhat akarunk ellen. A mely dolog eránt midőn bizanyas Feleletett nagy alázatosan elvárunk, vagyunk a Méltóságos urnak Kész szolgál. Biro Magyarosi Mihály Eskütt Borsos Mihály Magyarosi Mihály Falusi Öregek Magyarosi Márton és Kiss János Datum Selyk Anno 1768. Die 24 Mensis Augusti. Az alázatos „supplicatoria” tett resolutio pedig következő vala: Nem képzelhettem, hogy ezen dolog így legyen, kivált mostani időben hallatlan az, hogy pénzt adjanak erővel interestere; jobban Informáljanak hát a Supplicánsok ha Tanácsat akarnak kérdeni. Sign. K. Budak 24 a Augusti 1788. Fogarasi, Főbíró.

KÖZGAZDASÁG.

Erdély legfontosabb nemzetgazdasági kérdéseinek szellőztetése gazdasági szempontból.

(Folytatás.)

VIII. E g y l e t e k.

Egyletek elnevezése alatt közönségesen gazdasági tekintetben azon társulatokat értjük, a melyek nyereségvágy nélkül egy bizonyos közhasznú cél előmozdítása végett alakulnak.

Fontos a hivatásuk az egyleteknek a nemzetek történelmében, s ha a célhoz vezető eszközöket jól meg tudják választani és felhasználni, valóban sok jót is képesek eszközölni, minthogy minden, de különösen a jó indulat, kormányok a szakmájukba vágó fontosabb lépések elhatározása előtt rendszeren, vagy indítványukat bevárják, mig véleményüket felkérlik és tekintetbe veszik, mig az egyes ember szava legtöbbször elhangzó szó marad a pusztában; de ha az egyletek az eszközü-

